

Kot pisatelj v vezani in nevezani besedi prikaže se javno v Novicah l. 1861: Pomlad in jesen (Pes. str. 151). Karanfil. Zgodovinska povestica. Poslovenil J. Severjev. — Glasnik l. 1864: Nova pesmica. Trojno serce (cf. Zvon 1890 str. 508). Glas valov. Alenka orehovka. Spomin in obstanek. — L. 1865: Ognjeni zmaj. Maloruska pripoved. Odlomek iz Pellikove tragedije „Tomaž Mor“. — Koledarček družbe sv. Mohorja l. 1865: Domo-ljubje. Slepa deklica. Po laščini poslovenjena. — Tomaž Mor. Žalostna igra v petih djanjih. Spisal Silvio Pelliko. Poslovenil J. Križaj Severjev. V Celovcu l. 1866. 16. str. 96. Na svitlo dal A. Janežič v „Cvetji iz domačih in tujih logov“ V. šestka. Nat. J. Blaznik. — Besednik l. 1871: Bratovska ljubezen. Iz laškega poslovenil . . Zima na Ruskem. Prigodba, posl. J. Severjev itd. — Zora II. l. 1873: Frančiška z Rimini. Žalostna igra v petih dejanjih. Spisal Silvio Pellico. Poslovenil J. Severjev (str. 81—229). Blaženka. Novela. J. faj (str. 166—

233) itd. Znači ga ljubovna otožnost. Na primer bodi pesmica:

Pomlad in jesen.

Dvakrat v letu
Serce kipi mi:
Kadar zeleni kras
Krije zemlji obraz,
Cvetice, hrib in log
Kinčajo vse okrog:
Slavčkov poslušaj spev
V gaji mladenč vesel.
Mladi čas
Zemlje kras,
Ti si ljubezni
Mileni čas.

Še enkrat v letu
Serce kipi mi:
Jesen ko blagoslov
Trosi po zemlji nov.
Milo ko sad zori,
Grozje sladko žari,
Blíža se zime mraz,
Skerb za prihodnji čas.
Jesen ti
Polna si,
Daš nam prijateljov
Svete darí!

J. Severjev.

Književnost.

„Pregled kratice za stavkovo in besedno določilo“ in „Zvezek za analizo“. Pod tem naslovom je izdal založnik J. Giontini v Ljubljani dvojje učil za višje razrede ljudskih šol, ki jih je priredil učitelj I. Belé, v katerih se pripravljajo učenci za prestop na srednje šole. «Pregled kratice» je stenska tabla, 75:50 cm ter kaže v štirih predelih pregledno sestavljene same kratice za a) stavkove člene, b) stavke, c) besedna plemena z navodom, kaj je pri vsakem določiti (n. pr.: subs., spol, število, sklon) in č) za posamezne oblike besednih plemen, to je namreč za dobo, čas, naklon, število, spol itd. «Zvezek za analizo» ima 20 listov, t. j. 40 strani. Na prvi in drugi strani je pregled kratice, poleg katerih stoji dotični latinski in slovenski izraz, na tretji strani so izdelani trije slovenski in jeden nemški stavek za vzgled, kako naj učenec določuje; ostalih 37 strani pa je rubriciranih za analitiške vaje. — Te učili imata najprej namen, odpraviti nejednakomernost v kraticah, o kateri vedno tožijo gospodje učitelji srednjih šol pri sprejemnih izpiti. Vrhu tega pa še lahko veliko pripomoreta, da se učenci navadijo na urnost, točnost

in posebno zanesljivost v določevanju, ker jim pregled kaže, kaj in v kakšnem redu imajo določevati. Pouk v slovnici postane na ta način nazoren in zlaščuje ponovilo; kajti učenci inajo vedno pred očmi ne samo kratice, nego v pregledu celo slovnico in lahko vsak dan svojo slovnisko vest obudé ter v kratkem vse ponové, kar jim je neobhodno znati potreba. Ako visi v razredu več takih tabel, postavi se lahko pred vsako jeden učenec ali dva, ki s prstom kažeta, kar drugi v klopi ustno določuje. «Zvezek za analizo» pa prisili učenca k rednemu, natančnemu in snažnemu določevanju. Tudi dajo učitelju priliko, da úri učence v sintezi, ki ni manj važna od analize, in sicer tako, da jim narekuje vrsto za vrsto stavkov člen in druga določila, učencem pa naloži, naj poiščejo besed, ki se bodo natanko zlagale z narekovanimi določili. To so potem tako rekoč slovniske uganke, ki zanimajo otroke, bistrijo njih duševno oko in oživljajo ta sicer pusti pouk. — Sestavljatelj se je držal skoz latinske terminologije, uvažujoč, da so vse moderne slovnice več ali manj osnovane na podlogi latinske in da je latinski stalni izraz najprikladnejši pojmu, katerega

ima kriti. Tudi se te izraze porabi lahko za oba deželna jezika, s čimer se prihrani mnogo časa in truda. Vrsta, v kateri se določuje, gre od širjega pojma do ožjega, kakor jo že narekuje sama beseda: analiza.

«Pregled kratic» velja 10 kr., za obešanje na steno napet pa 30 kr. Zvezki za analizo pa se dobivajo po 15 kr., 100 po 13 gld. pri založniku J. Giontinju v Ljubljani.

Levstikovi zbrani spisi. Znana knjigarna Kleinmayr & Bamberg je pričela izdavati Levstikove zbrane spise, katere je kupila od njegovih dedičev in jih je uredil profesor Levec, večleten prijatelj Levstikov. Vseh spisov bode pet zvezkov. Prva dva zvezka, ki sta izšla pred novim letom, obsegata poezije in sicer I. zvezek: Uvod, Pesmi, Ode in elegije, Sonetje, Romance, Balade in legende, Tolmač. II. zvezek: Otročje igre v pesnebah, Različne poezije, Zabavljice in pušice, Jéza na Parnás, Ljudski glas, Kraljedvorski rokopis, Tolmač. V obeh zvezkih je zbranih preko tristo poezij, od katerih čez sto ni bilo še nikjer natisnenih. Toliko in tako različnih pesnij nima nobeden slovenski pesnik in nobeden tako obsežnega duševnega obzora.

Gospod profesor Levec je uredil poezije prav vestno in jim pridejal tolmač, s katerim popolnjuje in pojasnjuje Levstika-pesnika. Mnogim pesnim je je pridejana letnica, kdaj je bila zložena in kje je že priobčena. Urejevanje je gospodu profesorju prizadevalo mnogo truda, ker je moral paziti na jednotno pisavo in je moral čisto izbirati, ker so imele nekatere pesni mnogo variant.

Tiskarna je naredila svoje delo prav dobro. Popir je močen in gladek, tisek čist in lep in lice prijazno.

Vsi spisi se prodajajo v štirih izdajah in sicer stane broširana izdaja 10 gld. 50 kr., v platno elegantno vezana 13 gld. 60 kr., v pol francoskem usnju 14 gld. 50 kr. in v prekrasni fini vezbi 15 gld. 50 kr.

Komur je res mar lepa in dobra knjiga slovenska, naj si kupi Levstikove spise! Izvestno mu ne bode žal!

„Verzeichniss der bisher in Krain beobachteten Vögel“ imenuje se 22 strani broječa brošurica, katero je sestavil g. Ferdinand Schulz, preparator «Rudolfinum» v Ljubljani. Brošurica je ponatis iz knjige «Mittheilungen des Musealvereines für Krain» 1890. V tej brošurici nam našteva g. preparator 268 vrst raznih ptic v XVI. oddelkih, katere so sedaj na Kranjskem ali pa so bile vsaj v posameznih eksemplarjih kedaj. Za našo deželo je to delce važno. Nomenklatura raznih ptic je na prvem mestu latinska, potem nemška in kar je vse hvale vredno tudi slovenska. Slovenska nomenklatura je tudi radi tega velike vrednosti, ker so imena ptic poznata tudi med prostim narodom, tako da bode vsem gg. tovarišem prav dobro služila pri pouku v prirodoznanstvu. A tudi obiskovalcem deželnega muzeja bode dobro služila, ker na njeni podstavi se bodo lahko prav dobro

seznanili tudi z onimi pticami, katere pridejo le redko kedaj na Kranjsko.

Tudi gledé krajevnih imen mi je omeniti, da so še precej dobro izbrana, ako tudi bi bilo želeli, da bi ista bila povsod označena, kakor je ljudstvo izgovarja n pr. mesto Ilovca stalo naj bi Jelovca, kajti, da si sem služboval mnogo let, skoraj bi rekel — v Jelovci, vender razven kakega tujca niseim nikogar slišal to pogorje imenovati «Ilovca». In ako tudi sem prehodil že vso Jelovco, našel sem bore malo Ilovce, pač pa večinoma jelovino. Zato bi nas tudi ondotni prebivalec debelo gledal, ko bi ga vprašali: kje je «Ilovica». Vender pa knjigi to ne bode pomanjšalo vrednosti in jo priporočamo vsem gg. tovarišem. Cena 20 kr. G.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Uredil Fr. Levec X. zvezek: Pripovedni spisi. V Ljubljani, 1891. Založila in natisnila «Narodna tiskarna». Str. 268. Cena nevez. 60 kr., eleg. vez. 1 gld.

Vsebina tega zvezka je: 1. Rokovnjači. Zgodovinski roman. 2. Moj prijatelj Jamrlec. 3. Šest parov klobas. 4. Po tobaku smrdiš. 5. Ženitev iz nevoščljivosti. «Rokovnjače» je že itak čital skoraj vsak bodisi v «Zvonu», ali pa v posebni izdaji, zato ne omenjamo o njih ničesar. Ostali štirje spisi so bolj humoristični in se havi pisatelj v zadnjih treh z ženitvijo. V črtici «Šest parov klobas» pripoveduje, da se je zarad ubogih šest parov klobas razdrila svatba. V spisu «Po tobaku smrdiš» opisuje dogodnico, ko je gospod Mekina, najbrž kak uradnik, pustil rajši ljubico svojo, kakor pa cigare in v črtici «Ženitev iz nevoščljivosti» pové, da se je neki Zavrelec samo zato oženil z deklico, v katero niti zaljubljen ni bil, ker se je neki računski uradnik ženil pri njej.

S tem zvezkom je končano izdavanje Jurčičevih pripovednih spisov. Jurčič je prvi narodni pripovedovalec. Z veseljem čita njegove spise izobraženec, pa tudi priprosti kmet ga popolnoma umé, kar se o drugih prisateljih baš ne more trditi.

Jurčičevih spisov ne bi smeli pogrešati pri nobenem izobražencu. Tudi cena je tako nizka, da se nikdo ne more pritožiti. Slovenskemu učitelstvu jih jih priporočamo najtopleje. Čitajoč te spise, našel bode po utrudljivem delu marsikdo prijetno razvedrilo in pozabil bode vsaj takrat na obilne britkosti in težave.

Nauk, kako zasajati vinograde z amerškimi trtami, da jih trtna us ne more uničiti. Tako je naslov lični knjižici, katero je založil deželni odbor kranjski, natisnil pa J. Krajec v Novem Mestu. Drugi po najnovejših skušnjah popolnjeni natis obsega na 54 straneh najpotrebnejša navodila, kako treba postopati pri nasajevanju novih vinogradov. Knjižica ima 28 dobro izvedenih slik, ki pojasnjujejo nauke, katere je po naročilu deželnega odbora kranjskega spisal g. Rihard Dolenc, vodja deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grnu. Prav živo bodi priporočena vsem, katerim je namenjena v prvi vrsti.